

KÄLLMATERIAL

JAN NILSSON

HEMSKHETER

I HOGDAL, LOMMELAND

OCH TJERNÖ

NÅGRA UTVALDA BROTT BEGÅNGNA MELLAN ÅREN
1850 OCH 1900 I VETTE HÄRAD BOHUSLÄN

11.

UPPENBAR GRYMHEIT MOT DJUR

BEGÅNGET: 1896

GÄRNINGSMAN: HEMMANSEGARE EMANUEL CARLSSON I
RÖD

Utdrag ur domboken från Vette Häradsrätt.
Innehåller alla ingående handlingar i aktuellt mål.

Själva protokollsanteckningarna i domboken har vit bakgrund.

Till protokollet bilagda handlingar har grå bakgrund.

Originalhandlingarna kan till vissa delar vara svåra att tyda. Dels kan det bero på bläckfläckar, bortrivet papper eller att inbindningen av domboken gjorts så att ena kanten av en handling blivit "osynlig". Renskrift av texterna har gjorts så långt det är möjligt. Där texten ej kunnat tolkats, har ett frågetecken angetts.

Varje protokoll eller handling inleds med ett id-nr, ex. (v278495.b12480.s2469). Detta nr är ett id som används av företaget Arkiv Digital, när de katalogiserar och lägger ut materialet på internet. Du kan själv, med hjälp av detta id, söka fram aktuellt material på internet, men du måste då prenumerera på tjänsten. En sådan prenumeration kan lösas direkt på Arkiv Digitals hemsida.

Jan Nilsson

v281436.b4600

1896 den 6 Februari

No 58

Kronolänsmannen F W Bendroth har till förevarande ting å tienstens vägnar utfärdat en så lydande stämning:

“Hemmansegaren Emanuel etc Litt G

Vid upprop af detta mål tillstädeskommer i åklagarens närvaro svden personligen och berättar angående den tilldragelse, som han förmodar i stämningen åsysftas, att han sistlidne höst sålde en ung qviga till en slagtare i Fredrikshald med villkor, att svden skulle föra densamma till Hälle. Då svden hunnit ett stycke på väg kunde han icke förmå qvigan att gå vidare, hvarför han körde en medhafd åkkärria ned i diket, band tillhoppa benen på qvigan och “lämpade” henne ned på kärran, der hon fick god plats; dock måste svden binda fast djurets hufvud vid kärrarmen, enär detsamma hängde ut om kärran. På detta sätt forslade svden djuret den 1/2 mil långa vägen till Hälle, men bestrider att han härigenom gjort sig skyldig till djurplågeri, så mycket mer som djuret icke tog någon skada, till bevis hvarom åberopas ett af den slagtare i Fredrikshald, som köpte qvigan, utfärdadt intyg, att han sedan djuret var nedslagtadt, icke kunde å detsamma finna något spår efter misshandel.

Åklagaren anhåller om vittnesförhör med till tinget inkallade Anna Maria Nilsdotter i Lugnet under Stene samt Johan Andersson i Smedberg, hvilka vid pårop företräda och få, ojäfvige befunne, aflägga vittneseden, uppå hvilken de efter varning för dess missbruk, en i sender hörde berätta:

1. Anna Maria Nilsdotter: att vt vid tillfälle sistlidne höst, hvarom svden berättat, såg svden då han färdades vägen fram till Hälle med en åkkärria, i hvilken låg en minst årgammal qviga bunden, med hufvudet fastsurrat vid kärrarmen och att vt tror denna behandling hafva varit mycket plågsam för djuret jemväl af den anledning, att vägen, der svden färdades, var mycket usel. Vidkändt.

2. Johan Andersson: att vt skriftligen uppsatt sin så lydanade:

“Vittnesberättelse. Unde det etc Litt H

Berättelsen upprepas för vt, som på aflagda eden vidhåller densamma.

Åklagaren öfverlemnar målet till pröfning men svden begär uppskof för att styrka, att någon skada genom forsladet icke tillfogats djuret ifråga.

Utslag

afsagdt den 21 Mars 1896

Det af svden för uppgifna ändamålet begära uppskof finner HR icke skäligt bevilja, och enär genom svdens egen berättelse och sammanstämmande vittnesmål blifvit styrkt, att svden vid ett tillfälle under sistlidet års höst, på sätt i målet blifvit upplyst, visat uppenbar grymhet mot den svden tillhöriga qviga, pröfvar, jemlikt 18 Kap 16§ Strafflagen, HR rättvist döma svden att härför böta 20 kronor, som skola tillfalla Kronan.

v281436.b4560

No 58 Litt G

Stämning

Hemmansegaren Emanuel Carlsson i Röd varder härmed kallad och stämd till inställelse vid instundande ting med Vette härad, som är utsatt att börjas å tingsstället här i staden Tisdagen den 4 instundande Februari, att ansvara för uppenbar grymhet mot kreatur. Stämningen hörsammas vid laga påföljd.

Strömstad i Vette härads kronolänsmanskontor den 20 Januari 1896

F W Bendroth

v281436.b4570

No 58 Litt H

Wittnesberättelse

Under det sist förflutna året i Augusti eller September månad, då jag var på Mosstorp i Lommelanda socken och arbetade med snickring, så hände det sig att Hemmansegaren Emanuel Carlsson i Röd hadde försålt en större kviga till en slagtare i Fredrikshald, denna transporterades af Carlsson bunden, och halft på ryggen liggande, i en chas-kärria från Röd till färgestället Hälle, Hvad plåga eller skada detta halfvuxna djur fick under den uppseende väckande och osedvanliga transporten derom kan jag inte bedömma, men att djuret hadde det högst oövämt under denna transporten dertill kan hvar och en komma till den slutsatsen som tyder på uppenbar grymhet, helst som chas kärria var allt för kort så att djuret låg minst 1/4 meter framöfver kärria, och 1/4 meter bakefter, oaktadt det, att djuret låg hörnvis i kärria, under edlig förpligtelse

J Andersson

Sundby den 3 Februari 1896